

6

Superior

El retorn de la
ciència de la raça

Angela Saini

GUIA DE LECTURA

Sumari

01 El llibre

Superior: el retorn de la ciència de la raça

02 La col·lecció

«Urània» és una col·lecció que té l'objectiu d'acostar al públic temes científics d'actualitat d'una manera accessible i didàctica

03 L'autora

Angela Saini

04 Com llegir aquest llibre en un club de lectura

05 Idees per a dinamitzar la sessió

Suggestiments de temes i idees per a facilitar la conversa

06 Més idees

Propostes de lectures relacionades amb la temàtica del llibre i activitats paral·leles

07 Llegim amb el Magnànim

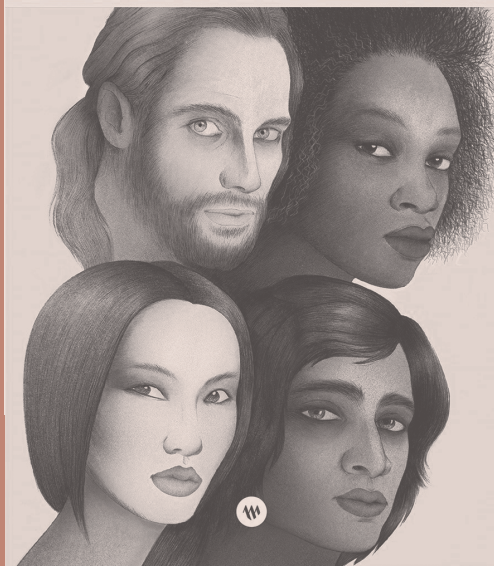
Recursos per als clubs de lectura

El llibre

Angela Saini

Superior

El retorn de la ciència de la raça

El llibre

01

Durant més de setanta anys, el món acadèmic ha defensat que la raça és un constructe social i que les nostres categories racials són arbitràries i acientífiques. Tanmateix, mitjançant l'anàlisi meticulosa del treball de científics contemporanis que estudien la diferència humana, la periodista científica Angela Saini demostra que fins i tot científics prestigiosos encara s'aferren a la idea falsa que la raça és real en termes biològics. Encara que cada vegada entenem millor trets complexos com la intel·ligència i els efectes de les influències culturals en els éssers humans, començant pel nivell molecular, persisteix tossudament l'esperança de trobar diferències genètiques simples entre races per a explicar respostes quantitativament diferents a certes malalties, per a explicar la pobresa o els resultats de tests d'intel·ligència o per a justificar pressupòsits culturals.

En un moment en què els nacionalismes racialitzats són una amenaça puixant, *Superior* és un repàs rigorós i molt necessari de la naturalesa insidiosa i destructiva de la ciència de la raça, que ens recorda que, des del punt de vista biològic, entre les persones hi ha més semblances que no diferències.

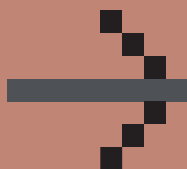
La col·lecció

02

Superior: el retorn de la ciència de la raça, forma part de la col·lecció «Urània» de la Institució Alfons el Magnànim-Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació que naix amb l'objectiu d'acostar al públic alguns dels temes científics més interessants i rellevants de l'actualitat d'una manera accessible i didàctica. La col·lecció està dirigida per l'astrònom i catedràtic de la Universitat de València Vicent J. Martínez.

La col·lecció, de format modern i atractiu, inclou tant temes de ciència clàssics (cosmologia, astronàutica, tecnologia, biologia, evolució) com temes relacionats amb la ciència i les humanitats (racisme, història de la ciència). Els continguts estan tractats amb rigor però els llibres permeten una lectura fàcil i lleugera per als lectors i les lectores amb interès per les qüestions científiques. En la col·lecció s'han publicat set llibres d'autors i autores valencians, de la resta de l'Estat espanyol i de l'àmbit internacional (amb traduccions ben cuidades, en aquesta ocasió, a càrrec de Maria Josep Cuenca Ordinyana).

Coneixes el nostre fons?

www.alfonselmagnanim.net/libro/superior_127846

L'autora

03

Angela Saini és una periodista científica britànica amb una trajectòria reconeguda que ha merescut diversos premis. Presenta programes de ciència en la BBC i escriu per a mitjans com *New Scientist*, *The Sunday Times*, *National Geographic* i *Wired*. El seu darrer llibre, *Superior: el retorn de la ciència de la raça*, va ser finalista del premi LA Times Book i va ser declarat Llibre de l'Any 2019 per *The Telegraph*, *Nature* i *Financial Times*. El seu llibre anterior, *Inferior: How Science Got Women Wrong*, ha estat traduït a tretze llengües. Angela Saini té un màster en Enginyeria a la Universitat d'Oxford i va ser membre del Massachusetts Institute of Technology (MIT). En aquest llibre, l'autora ha emprès la tasca de desmuntar prejudicis i posar en qüestió narratives científiques poc rigoroses, i ho ha fet sempre des de l'estudi, la contrastació científica i la reflexió crítica que la caracteritza.

Com llegir aquest llibre en el club de lectura

04

Superior no és un llibre de ficció i, segurament, no respon a la mena de lectures que solen aparèixer en les programacions dels clubs de lectura. Tot i això, aquesta proposta representa una bona oportunitat per a proposar al grup de lectura ampliar horitzons i explorar altres gèneres i temàtiques menys habituals com ara aquesta obra de periodisme científic que teniu entre les mans.

Enfrontar-se a un gènere diferent de l'acostumat pot suposar un repte per a molts/es lectors/es, però el caràcter divulgatiu d'aquest llibre de segur que facilitarà la tasca així com la posada en comú de la lectura que, indubtablement, propiciarà discursos interessants i enriquidors entre les persones que hi participen.

Conscients, però, de l'esforç que pot suposar preparar una proposta diferent, us presentem una sèrie de suggeriments que poden facilitar el treball de la persona encarregada de conduir la sessió del club de lectura. Per tant, en la següent guia de lectura, destaquem alguns aspectes del llibre que poden ser interessants i proposem una sèrie de preguntes que poden servir per a encetar o estirar el fil de la conversa, així com una sèrie de temes i una selecció de fragments del llibre que ajudaran a dinamitzar la sessió.

Tampoc no és necessari que seguiu fil per randa totes les propostes, sinó que podeu usar aquelles que trobeu més adients i combinar-les amb altres que sorgisquen durant la conversa. Com molt bé sabeu, no hi ha dues sessions de club iguals i, per tant, cada reunió prendrà vies de conversa diferents.

A més, al final de la guia trobareu una sèrie de lectures que enllacen amb els temes tractats en l'obra que llegireu. Són propostes, majoritàriament de ficció, que versen al voltant d'alguns dels temes que apareixen en el llibre. Poden servir com a recomanacions per als/les lectors/res, per a crear un punt d'interès o per a proposar-ne la lectura en una pròxima sessió del club.

Idees per a dinamitzar la sessió

05

A continuació, proposem algunes preguntes, destaquem una sèrie de temes i una selecció de fragments que us poden ajudar a generar el debat després de la lectura. Recordeu que no cal seguir la guia punt per punt i que la selecció i l'ordre en què plantegeu les qüestions o enceteu els temes davant el grup dependrà dels interessos i les aportacions de les persones participants, com hem apuntat abans, mai no hi ha dues sessions iguals.

Comencem la sessió

Què és la raça i com ens determina? Definir el concepte no és gens fàcil perquè, com hem comprovat al llarg de la lectura, està subjecte a interessos i ideologies. Paeu esment a les definicions de l'accepció "raça" que presenten alguns diccionaris actuals:

3. f. BIOL./ANTROP. Divisió de l'espècie humana basada en criteris biològics. Raça caucàsica, etiòpica, mongòlica.

Diccionari Normatiu Valencià

Conjunt d'individus que tenen una ascendència comuna i es diferencien de la resta d'individus de llur espècie per la freqüència més gran de determinats grups de caràcters hereditaris (morfològics, anatòmics, serològics, hematològics o patològics, etc).

Gran enciclopèdia catalana

Categoria de persones que tenen característiques, interessos, hàbituds, etc, comuns.

Gran enciclopèdia catalana

raza humana
1. f. humanidad (II género humano).

RAE Diccionario de la lengua española

(05)

Llegiu i comenteu les diferents accepcions del terme raça que apareixen en alguns diccionaris. Quan penseu en la paraula raça, quins mots o idees us venen a la ment? Tenen connotacions positives o negatives?

La lectura d'aquest treball periodístic us ha fet canviar o modificar la idea que teníeu a priori del concepte de raça?

Podeu encetar la sessió convidant els participants a exposar els temes o qüestions que més els han cridat l'atenció durant la lectura del llibre.

Ser humans

Afirmem que la nostra espècie té natura humana, condició d'ésser humà, però què és ser humà? Quines característiques o qualitats ens fan diferents com a espècie? Teòricament, és una denominació que engloba homes i dones com a col·lectiu però, al llarg de la història, tots els homes i dones han estat considerats mereixedors d'aquest apel·latiu? Llegiu els fragments següents i converseu sobre les qüestions que s'hi plantegen.

«És una de les coses que ens diferencia com a espècie, la capacitat de fer art complex» Benjamin Smith (pàg. 23).

La Il·lustració va reforçar la idea d'unitat humana, d'una qualitat biològica essencial que elevava els humans per damunt de totes les altres criatures. Vivim amb aquest concepte fins avui, i el veiem com a positiu i inclusiu, un fet a celebrar. Però això tenia un problema (...) Quan els pensadors europeus van establir l'estàndard per al que consideraven un ésser humà modern, molts el van construir al voltant de les seues pròpies experiències i del que consideraven com a valuós en aquell moment (pàg. 34).

En el segle XIX es pensava que aquells que no vivien com els europeus encara no havien desenvolupat plenament el seu potencial com a éssers humans (pàg. 36).

Poc després de la fundació del Museu Britànic, els científics europeus van començar a definir el que ara entenem per raça. [...] Johann Friedrich Blumenbach va descriure cinc tipus d'humans: caucàsics, mongols, etíops, americans i malais, i va elevar els caucàsics –la seua raça– a l'estatus de la més bonica de totes (pàg. 13).

(05)

Per a vosaltres, què és ser humà? Quines coses o accions ens defineixen com a humans?

Sabem que durant diferents períodes alguns pobles s'han considerat superiors als altres i han fet servir l'etiqueta infrahome o subhumà. Reflexioneu sobre la finalitat d'aquests apel·latius. Hem superat actualment aquesta creença que situa els homes i les dones en una posició jeràrquica?

El desconeixement d'altres realitats va determinar que els il·lustrats del segle XIX tingueren una visió eurocèntrica del que suposava ser humà. A hores d'ara, s'ha superat aquesta mirada?

Què és la raça?

Creem mots per a definir conceptes, elements o coses, però, sovint, aquestes definicions veuen matisada la seua objectivitat perquè acaben determinades per l'esperit d'un temps, d'una època, d'unes creences o ideologies o d'unes finalitats polítiques o econòmiques. Inclús, la disciplina des d'on s'afronte el terme té un pes important en els matisos de significat que agafarà el vocable tal com passa amb paraules com, per exemple, *raça*.

La raça és fonamentalment la creença que hem nascut diferents, dins dels nostres cossos, fins i tot potser també en caràcter i intel·lecte, així com en aparença exterior (pàg. 17).

Molts de nosaltres tenim prejudicis subtils, biaixos i estereotips inconscients que delaten que sospitem que no som tots iguals. Ens aferrem a la raça, fins i tot sabent que no hauríem de fer-ho (pàg. 55).

La veritable història humana no sembla ser de races pures arrelades en un lloc durant desenes de milers d'anys, sinó de barreges constants, amb migracions en un sentit i en l'altre (pàg. 204).

L'estudi acadèmic de la raça ja no se situava en l'àmbit de la biologia (...) en la segona meitat del segle XX la raça pertanyia a les ciències socials, a l'estudi de la cultura i la història. S'entenia com una construcció social i política, que no es basava en la biologia. (...) Va sorgir una terminologia científica políticament correcta. Els investigadors van començar a referir-se a "poblacions" i, de vegades, a "ètnies". (...) Malgrat que el paràmetres de la investigació havien canviat, les categories racials encara estaven actives en la vida quotidiana i tenien un paper en la política i el racisme del món real (pàg. 112-113).

(05)

Antropòlegs que havien estudiat la diversitat humana ja havien suggerit que les diferències entre els humans no sols eren marginals, sinó que s'assentaven en continuums, de manera que cadascuna de les denominades "races" es desdibuixava en la següent. El que realment feia que les persones i les nacions semblaren diferents era la cultura i la llengua. Sobre la base d'aquest treball, el juliol de 1950, la UNESCO va publicar la seua primera declaració sobre la raça, en què es posava l'èmfasi en la unitat entre els humans (pàg. 107).

Quan afirmem que una persona és d'una determinada raça, en quins elements ens fixem? Penseu que la raça és una evidència, una creença, una construcció social?

Al llarg de la història de la humanitat, i tenint en compte els diferents moviments migratoris, té sentit parlar de races pures? Quin interès pot tindre aquesta etiqueta?

Actualment, continuem tenint prejudicis a l'hora de definir la paraula raça? Alguns mots associats al terme, inclús de manera incorrecta, com per exemple, negre o llatins, tenen connotacions negatives. Comenteu-les. Us venen al cap altres paraules?

Debateu i reflexioneu sobre les diferències que suposa definir la raça des de la biologia o des de les ciències socials.

Reflexioneu sobre la importància que va tenir el 1950 la declaració de la UNESCO sobre la raça.

Ser Superior

Aquells que ostenten el poder tendeixen a creure que són superiors i, al mateix temps, temen perdre aquest poder a mans d'altres als quals no consideren iguals. S'estableixen les jerarquies en funció de com ens pareixem, tant externament com culturalment, al grup dominant i sovint confonem raça amb identitat.

Sembla més fàcil creure que els nostres cossos són diferents que acceptar que ho són les nostres circumstàncies socials (pàg. 282).

(05)

No és casual que les idees modernes sobre la raça es formaren en ple colonialisme europeu, quan els que tenien el poder ja havien determinat la seua superioritat. En el segle XIX, la possibilitat que existiren les races i n'hi haguera d'inferiors a d'altres, va donar al colonialisme un impuls moral en la cerca de suport popular. La veritat —que les nacions europees estaven motivades per l'avarícia econòmica o el poder— era més difícil d'empassar que la idea que els llocs on colonitzaven eren massa poc civilitzats i bàrbars perquè això importara, o la idea que realment feien un favor als salvatges (pàg. 64).

Els indis actuals creuen que la casta té un profund significat biològic; que ha creat exactament el que pretenia: un ordre social reflectit en la biologia que situa els més intel·ligents i dotats a la part superior (pàg. 250).

Que identifiquen la teua aparença amb la teua nacionalitat és una de les coses més difícils de ser una minoria ètnica (...) als seus ulls el que realment trau força a la meua reivindicació com a britànica és la meua impossibilitat de ser del color adequat (pàg. 192-193).

Les variacions en l'aparença física (...) fan que la separació entre grups sembla major del que són genèticament. En termes biològics, la veritat és que aquestes diferències no van més enllà de l'epidermis. És un error pensar que les diferències internes són tan profundes com semblen les externes (pàg. 200).

Per què el poder s'aferra a la raça? Reflexioneu sobre les implicacions que ha tingut al llarg de la història i té actualment el fet de sentir-se superiors.

Comenteu algunes de les atrocitats que s'han comés al llarg de la història de la humanitat emparant-se en el concepte de raça superior.

Penseu que confonem superioritat cultural amb superioritat biològica? Què entenem per superioritat cultural?

Què opineu de la següent afirmació de Karen Fields i Barbara Fields en *Racecraft* (Superxeria racial, 2012): «És més fàcil percebre les persones com a inferiors per naturalesa quan ja són vistes com a oprimides».

La nostra aparença és enganyosa. Creieu que la identitat té a veure amb la biologia i la raça o que aquests darrers conceptes són més aviat un constructe cultural i social? Visioneu el vídeo següent de Tik Tok de @elpais i comenteu-lo.

www.tiktok.com/@elpais/video/7367310980780477729

(05)

Ciència, raça i racisme

Al llarg de la lectura comprovem que el concepte de raça naix en un període històric molt concret i que es troba estretament lligat al colonialisme i l'esclavitud. Si acceptem que el colonialisme és la submissió política, econòmica i cultural d'un territori vulnerable sota un altre privilegiat, podem determinar, sens dubte, que es tractaria d'una forma de dominació, violència i discriminació que cerca establir una jerarquia. Demostrar que hi ha diferents races i que unes són superiors a les altres serveix per a justificar les injustícies històriques comeses per determinades poblacions sobre altres i per a continuar exercint la supremacia racial. Comenteu alguns dels fragments següents.

La ciència sempre està influïda pel temps i el lloc en què es du a terme (pàg.81).

La ciència de la raça va sorgir "en el context d'ideologies polítiques colonials, d'opressió i explotació" (pàg.64).

La ciència de l'herència ha contribuït a portar aquests prejudicis racials al pensament intel·lectual modern. El concepte del determinisme genètic ha fet sucumbir alguns a la il·lusió que cadascun de nosaltres tenim un destí racial (pàg. 325).

Mogut per la creença que els negres tenien malalties exclusives, el 1851 Samuel Cartwright, un metge que exercia a Louisiana i Mississipi, va caracteritzar el que entenia com una malaltia mental pròpia dels esclaus negres, que va denominar "drapetomania" o "la malaltia que feia que els negres fugiren" (pàg. 66).

Gestionar la reproducció era l'eix central de l'eugenèsia (...) L'estat nord-americà d'Indiana ja havia aprovat la primera llei d'esterilització involuntària del món el 1907, amb informes eugenistes que argumentaven que la criminalitat, els problemes mentals i la pobresa eren hereditaris (...) L'esterilització com a mitjà de selecció humana (...). En els primers temps, sobretot per als seus partidaris principals, l'eugenèsia se centrava en la millora del grup racial eliminant aquells que es considerava que formaven part dels marges de la societat, els que tenien problemes mentals, els bojos i els discapacitats. Però amb el temps, la taca d'oli s'anava estenent (pàg. 91-93).

(05)

Què vol dir l'afirmació que la ciència respon a l'esperit del temps? Què n'opineu?

Segons l'autora, la ciència ha proporcionat autoritat intel·lectual al racisme. Per què aquells que ostenten el poder tenen tan d'interés en el fet que la ciència aporte evidències que existeixen diferències importants entre els humans?

Quines conseqüències poden tenir estudis científics amb resultats esbiaixats? Quin paper juguen les publicacions pseudocientífiques que es disfressen de ciència? Teniu la percepció que la ciència és objectiva? En quina mesura contribueix al descrèdit de la ciència el fet que se la considere esbiaixada o subjectiva?

«La ciència pot ser racista si la gent que la fa és antiracista?». Reflexioneu sobre aquesta afirmació.

Repasseu tot el que les teories eugenèsiques han suposat en la història recent.

Dominar el relat

Nombrosos estudis han demostrat al llarg dels anys que la genètica no té un pes determinant sobre l'individu i que és el context molt més determinant a l'hora d'establir diferències entre els éssers humans, per exemple, s'ha demostrat que l'esperança de vida entre els estatunidencs blancs i els afroamericans no depèn de la genètica sinó de l'accés a la sanitat. Per tant, es pot dir que hi ha un racisme estructural que esdevé el germen de les desigualtats. Però, al mateix temps, sembla que qui domina el relat pot influir i determinar en les nostres opinions o creences.

Durant més d'un segle la paraula neandertal havia sigut sinònim de baixa intel·ligència. En una dècada, des que es va sospitar el lligam genètic amb els europeus moderns, que després es confirmaria, tot va canviar. En la premsa general, hi havia entusiasme respecte als nostres familiars, fins aleshores infravalorats. Els titulars proclamaven que "no hem valorat prou els neandertals" (...) Si haguera resultat que els aborígens australians eren els que posseïen una mica d'ascendència neandertal en compte dels europeus, els nostres cosins neandertals s'haurien trobat tan notablement reivindicats? (...) una altra manifestació del costum il·lustrat d'adaptar la humanitat a la imatge europea (pàg. 49-50).

L'altre secret més profund del Mankind Quarterly era que (...) tenia suport indirecte d'un multimilionari tèxtil nord-americà amb un gran interès polític en allò que s'hi publicava. (...) El seu públic [del Mankind Quarterly] no seria la comunitat acadèmica, sinó els moviments racistes que cercaven proves que els seus prejudicis podien basar-se en fets científics (pàg. 119-121).

En xoc pel fet de descobrir civilitzacions antigues complexes al Nou Món, els primers europeus van imaginar maneres elaborades sobre com podrien haver arribat allí (...) invocaren els extraterrestres! Invocaren la gent de l'Atlàntida! Tots el que puguin trobar, mentre no siguin nadius americans (pàg. 226).

Quan els genetistes ofereixen nous descobriments sobre l'ascendència humana que no s'ajusten bé al relat religiós, se'ls veu com una amenaça intel·lectual (...) per als nacionalistes religiosos, diu Sinha, "el passat té molta importància per poder servir de base a les reivindicacions de grandesa que ells volen fer, reivindicacions de grandesa al món, però també reivindicació de terres, de poder, reivindicacions del dret a menysprear persones d'altres religions" (pàg. 243).

Internet i les xarxes socials els han donat formes més senzilles d'accés per a fer créixer les seues xarxes (pàg. 149).

De quina manera i en quina mesura la divulgació esbiaixada i la desinformació poden afavorir el prejudicis racials?

Penseu que qui té el poder econòmic té el poder del relat?

El Museu britànic fou des de la seua inauguració una mostra de tot el poder que va tindre la Gran Bretanya en l'època daurada del colonialisme. Està dissenyat per a explicar la història des del punt de vista del vencedors. Com pot afectar aquesta exhibició a la idea de *raça superior*?

Reflexioneu sobre com afecten les xarxes socials a la divulgació de la ciència i la pseudociència.

(05)

Política, economia i poder

Al pròleg del llibre, Angela Saini afirma que «La clau per a entendre el significat de la raça és entendre el poder». Comenteu aquesta afirmació i alguns dels fragments que teniu a continuació.

Un article de la revista New York de 2017 descrivia la cadena de visions polítiques profètiques de Sailer com una nova onada de pensament populista de dreta, i la denominava "sailerisme". Almenys als Estats units, se li atribuïa la invenció d'una nova forma de política d'identitat per a blancs pobres descontents, un grup que havia estat deixat de banda pels polítics (pàg. 163).

Al capdavant, la política sempre és un dels aspectes de la ciència, com ho ha sigut des de bon principi. Fa temps hi havia el rerefons de l'esclavitud i el colonialisme, després va ser la immigració i la segregació i ara és l'agenda de la dreta d'aquesta època. El nativisme continua sent un problema, però també hi ha una reacció violenta contra l'increment dels esforços per promoure la igualtat racial en les societats multiculturals. Igual que abans, el missatge d'aquells que tenen intencions racistes se sap adaptar, modelar amb cura per a apel·lar a les pors populistes sense deixar de ser lògic i raonable (pàg. 151-152).

Un tema comú entre els realistes de la raça actuals és la creença que, atès que existeixen diferències racials, els programes a favor de la diversitat i la igualtat d'oportunitats, dissenyats per a fer una societat més justa, estan condemnats al fracàs. (...) En comptes d'invertir en aquestes polítiques, hauríem d'acceptar la desigualtat com a fet biològic (pàg. 153).

En què beneficia al poder minar la confiança en la ciència? Quin és l'interés en el fet que la raça s'estudi des de la biologia?

La pseudociència adreça el seu missatge a un determinat públic i cala entre els populismes. Debateu sobre les causes i conseqüències d'aquests discursos.

Quines relacions s'estableixen entre economia, religió, poder i raça. La investigació i la ciència poden estar polititzades o sotmeses a altres poders?

(05)

Cloenda

En funció de com es fa servir la ciència, segons els interessos que hi ha al darrere, aquesta pot contribuir tant a la igualtat com a la discriminació. És per això que es necessita el compromís, el rigor i la pluralitat de perspectives per tal d'aspirar a una ciència objectiva i rigorosa, centrada en les dades i no en les interpretacions malicioses.

La història no es mou en línia recta. Les idees, fins i tot les pitjors, poden passar de moda en un segle i tornar en el següent. Els qui van imaginar que el final de la guerra marca la mort abrupta de la ciència de la raça, malauradament es van equivocar (pàg. 116).

Al segle XXI, estem fora de perill dels moviments supremacistes? Podem continuar parlant d'actes genocides emparats amb la superioritat racial?

Què ha suposat per a vosaltres la lectura d'aquest llibre?

Més idées

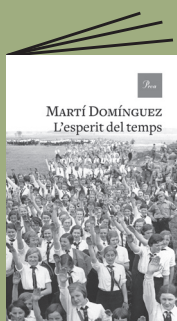
06

(06)

Més lectures

Alguns dels temes o qüestions plantejats en aquest treball de periodisme científic que heu llegit apareixen en diferents obres de ficció i no ficció. A continuació us proposem una sèrie de lectures en què trobareu temes o fets que han estat recollits en el llibre que s'ha comentat en el club de lectura. Si heu llegit aquestes propostes, potser, és interessant revisitar-les i aprofitar la lectura de *Superior* per a enllaçar les lectures. Però, el procés també pot ser a la inversa i, a partir de la informació que ara teniu, podeu establir connexions entre els diferents llibres si decidiu programar-los en una pròxima sessió.

L'esperit del temps

Martí Domínguez / Proa

Tema: eugènesia, ètica i ciència.

La novel·la que recrea la trajectòria d'un científic austriac que es posa al servei de la política nazi.

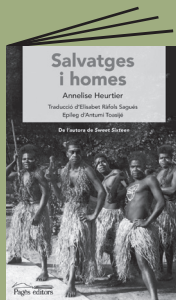

La meitat evanescent

Brit Bennett / Periscopi

Tema: raça, racisme, identitat.

La Stella i la Desiree, dues bessones idèntiques, decideixen fugir de Mallard, una comunitat negra de Louisiana que, generació rere generació i mitjançant matrimonis mixtos, intenten fer cada vegada més clar el color de la seua pell.

Salvatges i homes

Annelise Heurtier / Pagés

Tema: colonialisme, eurocentrisme, zoològics humans.

Membres de la tribu canac de Nova Caledònia, una colònia sota domini francès, viatgen a París amb la suposada missió de presentar la seua cultura a la prestigiosa Exposició Colonial de 1931. Però la il·lusió dura poc: a l'arribar a la metròpoli francesa, són tancats i exhibits com a atracció de fira en un recinte del Jardí d'Acclimatació, just al costat dels cocodrils, i sota un cartell que diu «Caníbals».

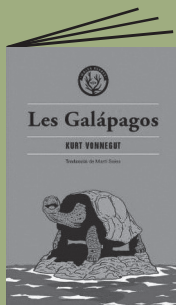

El ferrocarril subterrani

Colson Whitehead / Periscopi

Tema: esclavitud, eugenèsia, esterilitzacions involuntàries.

Cora és una jove esclava que malviu en una plantació de cotó de Geòrgia, abans de la guerra civil nord-americana. Després d'una agressió brutal decideix emprendre una fugida desesperada amb el ferrocarril subterrani, un mitjà de transport clandestí que li hauria de permetre començar una nova vida.

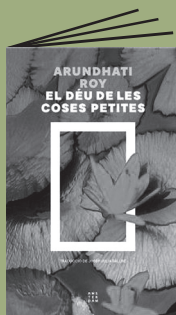

Les Galápagos

Kurt Vonnegut / Periscopi

Tema: evolució de l'espècie, selecció natural.

Una faula ecologista sobre la selecció natural, una aventura que ens transporta milers d'anys endavant i endarrere en el temps, a través del sempre complicat futur de la nostra espècie. Amb una lucidesa sorprenent, Vonnegut assenyalava el pes i les dimensions del cervell humà com la principal dificultat per a la nostra supervivència.

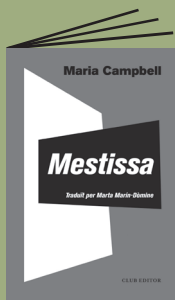

El Déu de les coses petites

Arundhati Roy / Amsterdam

Tema: Colonialisme. Sistema de castes.

Una saga familiar en uns temps convulsos en què tot pot canviar en un sol dia i en un país, l'Índia, les essències del qual semblen eternes. L'amor i la mort, les passions que trenquen tabús i els desitjos inassolibles, la lluita per la justícia i el dolor causat per la pèrdua de la innocència, el pes del passat i les arestes del present.

Mestissa

Maria Campbell / Club editor

Tema: Minories racials, racisme, identitat.

Narra la infància i joventut d'una dona que fa tentines per un món de minories, on és víctima de l'opressió racial i de la seua condició mestissa, aquí blanca, allà índia.

Astronauta

Amelia Ortiz Gil / Alfons el Magnànim

Tema: Dones i ciència.

Aquest llibre conté les esperances i els anhels de les pioneres que, amb perseverança i tossudesia, es van negar a acceptar que l'orde social establert les deixara fora de l'exploració espacial.

Més activitats

Les sessions de club de lectura poden portar associades activitats que amplifiquen l'experiència lectora com per exemple:

Visioneu el discurs final de la pel·lícula de Charles Chaplin *El gran dictador* i feu-ne una anàlisi per relacionar raça i nazisme.

Escolteu *Ciència, raça i nazisme* de Mètode Pòdcast i feu un debat posterior.

Llegim amb el Magnànim

07

Recursos per al club de lectura

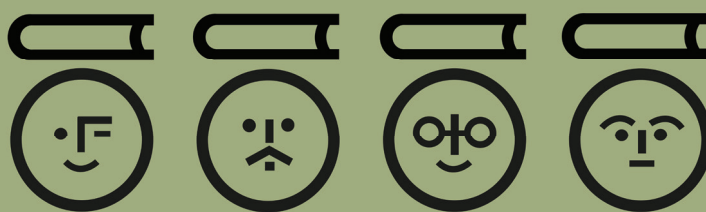
La Institució Alfons el Magnànim posa a disposició dels clubs de lectura un lot de 24 exemplars i una guia de mediació lectora per a facilitar la tasca de la persona encarregada de conduir la sessió del club de lectura.

El lot estarà a disposició de tots els clubs de lectura que ho sol·liciten i se cedirà per rigorós ordre de petició i es podrà tindre en préstec un màxim de dos mesos. Per facilitar-vos l'activitat ens farem càrrec de l'enviament dels exemplars mentre que el peticionari s'haurà d'encarregar de fer la devolució dintre de la data estipulada.

Per a demanar el lot de lectura cal enviar la petició a: clubmagnanim@dival.es i ens posarem en contacte amb vosaltres per confirmar i tancar l'activitat.

Per la seua part, les entitats sol·licitants hauran d'indicar la col·laboració de la Institució Alfons el Magnànim en la publicitat de l'activitat fent servir el logo que us facilitarem, tindre cura dels exemplars cedits en préstec i omplir el formulari de satisfacció una vegada acabada l'activitat.

Gaudiu de la lectura!

Llegim amb el Magnànim ♦ Club de lectura

Edita: Institució Alfons el Magnànim-Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació

Guia de lectura: Raquel Molina i Carme Navarro. Sènia Projectes Educatius.

Correcció: Daniel Gómez. **Coordinació i contacte:** Neus Garcia. Institució Alfons el Magnànim. Centre Cultural La Beneficència. Carrer Corona, 36.

46003. València Telèfon 963 883 168. neus.garcia@dival.es.

www.alfonselmagnanim.net

Diputació
de València

Cultura

institució
alfons
el magnànim

Llegim amb
el Magnànim
Club de lectura